

Budget 2024 och plan 2025-2026

Socialnämnden

Budget 2024 och plan 2025- 2026

Innehållsförteckning

1 Budget 2024 och plan 2025-2026	1
2 Inledning	1
3 Ansvar och uppgifter	3
4 Nämndmål	4
5 Förändring av nämndmål	5
6 Ekonomi	6
6.1 Driftsredovisning.....	6
6.2 Kostnader fördelade på kostnadsslag.....	6
6.3 Verksamhetens nettokostnader.....	7
6.4 Volymer.....	8
7 Investeringar	13
7.1 Årliga anslag.....	14
8 Risker	14
9 Omvärldsanalys	17

1 Budget 2024 och plan 2025–2026

2 Inledning

Inflationen samt pris och löneökningar kommer att bli en stor utmaning för budget 2024 och plan 2025–2026. Dessutom kommer en relativt kraftig ökning av behovet av boendeplatser inom vård- och omsorgsboenden medföra en kostnadsökning för socialnämnden. De kommande tio åren beräknas det behövas ett tillskott på 95 platser enligt beräkningar baserade på befolkningsprognosen för Danderyds kommun. Varje plats beräknas kosta knappt en miljon kronor. För budget och plan år 2024–2026 beräknas behovet öka med cirka 30 platser jämfört med 2023.

Samtidigt är de flesta äldre i Danderyd friska och har goda levnadsvillkor. De bor i ordinärt boende med inga eller vissa punktinsatser. Många tar del av Danderyds rika föreningsliv och deltar i verksamhet på kommunens seniorträffar. Det förebyggande arbetet med insatser för att förebygga ensamhet och utvecklingsprojekt kring aktiviteter, hälsa och social samvaro har stor betydelse. Det finns stort intresse av en lägenhet i kommunens trygghetsboende på Kevinge. Det nya trygghetsboendet är under utveckling och där finns service och aktiviteter samlade tillsammans med matsal och uteplatser.

En annan utmaning är den omställning som gäller kommunens mottagande av nyanlända. Kraftigt nedskrivna anvisningstal för kommunen innebär att det i ett sent skede meddelades bli 27 personer för 2023 jämfört med tidigare då det varit mellan 47–70 personer under några år. Detta medför att schablonersättningar och andra ersättningar från Migrationsverket kraftigt och plötsligt avviker från det budgeterade samtidigt som kostnader inte kan anpassas inom samma tidsram. Det gäller bland annat bostäder. Det har medfört att kommunen har en överkapacitet på cirka 60 små lägenheter. Socialnämnden har tagit beslut i två omgångar om att lämna tillbaka lägenheter till Tekniska nämnden, lägenheter som det inte finns behov av. Socialnämnden har belastats med tomhyror för dessa lägenheter i ökande omfattning. Inför budget 2024 kommer det att förändras i och med att kommunstyrelsen beslutat om avetablering av modulbostäder. Socialnämnden har behov av att utöka tillgängligt lägenhetsbestånd med fyra till tio större lägenheter för att bättre motsvara behov hos anvisade familjer. Mottagande av skyddsbehövande flyktingar från Ukraina är ett område där det är svårt att förutse budgetpåverkan för kommunen trots statlig finansiering. Innehållet i mottagandet är beroende på beslut från regering och riksdag och oplanerade kostnader för kommunen kan uppstå. Danderyd har dock bra beredskap och kompetens att bistå med mottagandet.

Förslag till budget 2024 presenteras enligt de planeringsförutsättningar och direktiv som kommunstyrelsen angett tillsammans med de volymförändringar som förväntas i verksamheterna. De största volymförändringarna förväntas inom äldreomsorg, funktionshinderomsorg, nyanlända samt ekonomiskt bistånd.

Handläggningen av stöd inom LSS (Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade) och socialpsykiatri utvecklas och förstärks. Förvaltningens arbete med fastighetsfrågor behöver också utvecklas och förstärkas.

Inom individ och familjeomsorgen kommer utvecklingsarbeten kring våld i nära relationer, förebyggande insatser till föräldrar och barn, placerade barn samt integration att fortlöpa. En familjerättsenhet som är gemensam med kommunerna Vaxholm, Täby, Lidingö och med Danderyd som värdkommun startar i maj 2024. Verksamheten samfinansieras av de fyra kommunerna.

Utvecklingen av den lokala samverkan med primärvården och omställningen till God och nära vård kommer att fortsätta under 2024 för att öka kvalitet och erbjuda samordnade insatser.

På en förvaltningsövergripande nivå planeras digitalisering vara ett fortsatt utvecklingsområde och vi vill ta nästa steg till en mer digital handlägningsprocess.

3 Ansvar och uppgifter

Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänstens individ- och familjeomsorg, mottagning av nyanlända, äldreomsorg, omsorg om personer med funktionsnedsättning, familjerådgivning, kommunens uppgifter enligt alkohollagen och lag om handel med vissa receptfria läkemedel, tillsyn enligt tobakslagen, bostadsanpassningsbidrag samt utredning av färdtjänst. Nämnden utövar också ledningen och tillsyn av den kommunala hälso- och sjukvården samt ansvarar för de kommunalt drivna verksamheterna som ingår i nämndens ansvarsområde.

I socialnämndens ansvar ingår även att strategiskt planera för att tillgodose kommuninvånarnas behov av till exempel boenden för personer med stora vård- och omsorgsbehov, både äldre och personer med funktionsnedsättning.

Nämnden ansvarar för myndighetsutövning, det vill säga att utreda, fatta beslut, verkställa insatser samt att följa upp att insatserna är av god kvalitet för den enskilde.

Driften av verksamheter inom socialnämndens ansvarsområde utförs av privata utförare enligt gällande kundvalssystem enligt LOV (Lagen om valfrihetssystem), genom upphandling enligt LOU (Lagen om offentlig upphandling) eller drift i egen regi. Nämnden ansvarar för att upphandla drift av privata utförare samt följa upp kvaliteten i verksamheterna hos både de privata utförarna och den egna regin.

Socialförvaltningen är organiserad i fyra avdelningar och en stab samt en medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS. Socialkontorets ledningsgrupp leds av socialdirektör och där ingår de fyra avdelningscheferna, stabschef, samt adjungerad MAS, representant från HR samt kommunikatör. Det som kännetecknar förvaltningen är ett nära samarbete mellan avdelningarna, nära arbetsledning, samt ett ständigt förbättringsarbete. Förvaltningen bidrar på olika sätt i det kommunövergripande arbetet med att utveckla och effektivisera arbetsprocesser inom kommunen.

Stabens medarbetare hanterar både specialfunktioner och många förvaltningsgemensamma processer. Det kan vara kvalitet- och utvecklingsfrågor, upphandling, avtalsuppföljning, ekonomi, systemförvaltning, nämndprocessen, diarieföring och omvärldsbevakning. I staben finns även funktion för kommunens tillståndsgivning och tillsyn avseende alkohol- och tobaksförsäljning.

Individ- och familjeomsorgens familjeavdelning vänder sig till de barn, ungdomar och familjer som är i behov av stöd och skydd på grund av en problematisk livssituation. Nästan all verksamhet rörande barn och unga är samlade inom samma avdelning. Avdelningen ansvarar för barn- och ungdomsutredare, familjehem, familjerätt och administration samt ett familjeteam som ger råd, stöd och behandlingsinsatser.

Individ- och familjeomsorgens vuxenavdelning arbetar med verksamhetsområdet försörjning, stöd och insatser till personer med beroende, stöd och insatser till personer med psykisk funktionsnedsättning, mottagning av nyanlända och flyktingar, budget- och skuldrådgivning,

dödsboutredningar, korttidskontrakt för bostäder, arbetsmarknadsfrågor samt har ett särskilt ansvar avseende handläggning av våld i nära relationer.

Den gemensamma familjerättsenheten planeras att startas upp under 2024 som är en ny kommungemensam familjerättsenhet med Danderyds kommun som värdkommun. Kommunfullmäktige i kommunerna Vaxholm, Täby, Lidingö samt Danderyd har beslutat ingå i avtalssamverkan om en gemensam enhet för att öka kvalitet och kundnytta för kommuninvånarna i respektive kommun.

Avdelningen för äldre och personer med funktionsnedsättning ansvarar för biståndsbedömning för äldre och för personer med funktionsnedsättning. Avdelningen ansvarar för en övergripande planering tillsammans med både privata och kommunala utförare för att möta behoven av insatser och stöd hos äldre och personer med funktionsnedsättning. Avdelningen ansvarar även för förebyggande insatser för äldre såsom seniorträffar, anhörigstöd, demenssamordning, volontärsamordning, bostadsanpassningsbidrag, färdtjänst samt kön till kommunens seniorbostäder.

Kommunens egen regi verksamhet bedriver vård- och omsorgsboenden, totalt 125 vård- och omsorgslägenheter med inriktning mot somatik och demens. Egen regi ansvarar också för driften av en gruppbostad, två serviceboenden och en daglig verksamhet enligt LSS, personlig assistans, kontaktpersoner och avlösare enligt LSS, natt- och larmpatrull inom hemtjänst samt två dagverksamheter för personer med demenssjukdom. Inom alla verksamheter, förutom personlig assistans, kontaktpersoner och ledsagare, ingår hälso- och sjukvårdsansvar.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska ansvarar för den kommunala hälso-och sjukvården för äldre och personer med funktionsnedsättning inom alla boendeformer samt dag/daglig verksamheter. Genom att utfärda riktlinjer och göra kvalitetsgranskningar i verksamheterna säkerställer medicinskt ansvarig sjuksköterska att den enskilde får en ändamålsenlig hälso- och sjukvård som håller god kvalitet och en god hygienisk standard. Hälso- och sjukvården omfattar även habilitering, rehabilitering samt att tillgodose behovet av hjälpmedel.

Danderyd är värdkommun och ansvarar för drift och ordförandeskap i styrgrupp för en forsknings och utvecklingsenhet, FOU Nordost. De sex nordost kommunerna Danderyd, Täby, Norrtälje, Österåker, Vaxholm och Lidingö ingår i samarbetet FOU Nordost.

4 Nämndmål

Socialnämnden har genomfört en workshop kring socialnämndens mål för 2024. Förvaltningen har arbetat vidare utifrån de diskussionen som socialnämnden förde under workshopen och tagit fram förslag till mål inför budget 2024 enligt nedan.

Strategi område	Förslag socialnämndens mål
Hög kvalitet	Service och insatser till kommuninvånarna är av hög kvalitet. Tidiga insatser är förebyggande och hälsofrämjande. Alla kommuninvånare som kommer i kontakt med socialförvaltningen ska få adekvat stöd och hjälp. Under 2024 är det ökat fokus att utveckla stödet kring våld i nära relationer.
Stor valfrihet	Kommuninvånarna får vägledning och stöd som ger möjlighet till välinformerade val inom kommunens valfrihetsreformer.
Hög attraktivitet	Verksamheten har hög kompetens, delaktighet och kontinuitet.
Hög effektivitet	Kommuninvånarna möter en organisation som är kostnadseffektiv och är rustad för framtiden.
Stark utveckling	Kommuninvånarna möts av tjänster som är tillgängliga och välutvecklade.

5 Förändring av nämndmål

Samtliga mål i avsnittet ovan är justerade jämfört med målen i budget 2023.

- Strategiområde Hög kvalitet – Mål 1 justerat. Mål 2 är helt nytt.
- Strategiområde Stor valfrihet – Målet är helt nytt.
- Strategiområde Hög attraktivitet – Målet är justerat.
- Strategiområde Hög effektivitet – Målet är justerat.
- Strategiområde Stark utveckling – Målet är justerat.

6 Ekonomi

Socialnämnden	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Nettokostnader (mnkr)	-671,9	-706,6	-713,7	-742,4	-770,7	-794,6
Förändring (mnkr)	-31,3	-34,7	-7,2	-28,7	-28,3	-23,9
Förändring (%)	5,9%	5,2%	1,0%	4,0%	3,8%	3,1%

Socialnämndens budget för 2024 uppgår till 742,4 miljoner kronor, vilket är i enlighet med planeringsförutsättningen (PLF) för 2024. Nämndens nettokostnader ökar med 28,7 miljoner kronor jämfört med budget 2023. För planen uppgår budgeten till 770,7 miljoner kronor för år 2025, en ökning med 28,3 miljoner kronor respektive 794,6 miljoner kronor för år 2026, en ökning med 23,9 miljoner kronor.

Nettokostnadsökningen 2024 beror främst på ökade kostnader på boendeplatser på vård- och omsorgsboenden, korttidsplatser, bostad med särskild service LSS samt daglig verksamhet.

I beräkningarna för 2024 ökas peng och check med 3 procent, 2 procent för löneökningar samt 1,5 procent för prisförändringar. Internhyror är beräknade med 7,9 procent ökning från 2023 års hyror. För åren 2025 - 2026 beräknas 2% ökning av peng och check och löneökningar samt 1,5 procent för prisförändringar.

Volymerna för vård- och omsorgsboenden är gjorda utifrån befolkningsprognosen för socialnämnden 2024–2033.

6.1 Driftsredovisning

Tabellen nedan visar nämndens intäkter och kostnader för socialnämnden exklusive egen regi och FoU.

Socialnämnden	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Intäkter	125,2	122,7	97,7	91,4	90,8	93,7
Kostnader	-789,5	-824,9	-811,4	-833,8	-861,5	-888,3
Nettokostnader	-664,3	-702,2	-713,7	-742,4	-770,7	-794,6

Socialnämndens (exklusive egen regi) intäkter består främst av avgifter från brukare (cirka 46 procent), momsbidrag vid köp av ej skattepliktig verksamhet (cirka 25 procent) samt bidrag från Migrationsverket (cirka 11 procent).

Socialnämndens (exklusive egen regi) största kostnadsposter är köp av huvud-/omsorgs-
verksamhet 83 procent. Personalkostnaderna motsvarar cirka 10 procent. Av kostnadsposten köp av huvud-/omsorgsverksamhet står äldreomsorgen och funktionshinderomsorgen för 90 procent av kostnaden.

6.2 Kostnader fördelade på kostnadsslag

Socialnämndens totala nettoresultat fördelar sig på anslag, volym och egen regi enligt nedanstående tabell.

Nettokostnaden för kostnadsslaget **anslag** (personalkostnader och övriga verksamhetskostnader exklusive resor) visar en ökning i budget 2024 med 6,0 miljoner kronor jämfört med budget 2023. Detta motsvarar en ökning med 4,7 procent. Ökningen gäller främst utökning av personal inom funktionshinderomsorgen 1,1 miljoner kronor, IFO personal för att förstärka arbetet med våld i nära relationer, 0,5 miljoner kronor, kontaktpersoner LSS 0,4 miljoner kronor samt hyror som från 2023 år budget ökats från 2,1 % till 10,9 % och 2024 ökar med 7,9%, vilket ger ca 3,0 miljoner kronor.

Nettokostnaden för kostnadsslaget **volym** (intäkter och kostnad för huvudverksamhet inklusive resor) visar en ökning i budget 2024 med 22,7 miljoner kronor jämfört med budget 2023. Detta motsvarar en ökning med 3,9 procent. Ökningen gäller främst platser i vård- och omsorgsboenden 10,0 miljoner kronor, korttidsplatser i äldreomsorgen 4,4 miljoner kronor, bostad med särskild service LSS 2,5 miljoner kronor, daglig verksamhet LSS inklusive resor 3,1 miljoner kronor samt inom socialpsykiatri har boendestöd ökar med 0,8 miljoner kronor.

Socialnämnden (mnkr)	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Anslag	-128,6	-127,2	-128,7	-134,7	-136,8	-139,1
Volym	-535,7	-575,0	-585,0	-607,7	-633,9	-655,5
Egen regi	-7,6	-4,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettokostnader	-671,9	-706,6	-713,7	-742,4	-770,7	-794,6

Verksamhetens nettokostnader

Nettokostnader per verksamhet (mnkr)	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Administration och nämnd	-18,8	-19,4	-19,4	-19,7	-20,1	-20,4
Individ- och familjeomsorg	-83,6	-86,2	-95,3	-95,5	-96,9	-98,3
Äldreomsorg	-368,0	-390,5	-397,6	-411,3	-433,2	-451,9
Funktionshinderomsorg	-177,3	-188,8	-184,2	-196,8	-201,1	-204,3

Socialpsykiatri	-16,6	-17,3	-17,2	-19,1	-19,4	-19,7
FoU	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egen regi	-7,6	-4,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettokostnader	-671,9	-706,6	-713,7	-742,4	-770,7	-794,6

Administration och nämnd

Administration och nämnds intäkter består av avgifter för serveringstillstånd, folköl, tobak, E-cigarettor och receptfria läkemedel.

Kostnaderna är till största delen lönekostnader. I budgeten 2024 finns inga intäkter och kostnader för statsbidrag.

Individ- och familjeomsorg

Individ och familjeomsorgs intäkter består av statsbidrag från Migrationsverket för flyktingmottagande och ensamkommande barn samt momsbidrag vid köp av ej skattepliktig verksamhet och omsorgsavgifter.

Kostnaderna består till 36,8 procent av köp av huvudverksamhet.

Nettokostnadsbudgeten förväntas öka med 0,2 miljoner kronor jämfört med budget 2023.

De främsta förändringarna är en minskning inom både ensamkommande barn och mottagande av nyanlända samt en viss ökning inom öppenvård, kontaktpersoner och stödboende för vuxna.

En handläggare har anställts med stöd av riktade statsbidrag för området våld i nära relationer, med syfte att utveckla arbetet som kommer att fortgå under hela 2023. Från och med 2024 kommer det ingå i det generella statsbidraget till kommunen och tjänsten behöver implementeras i budgeten för 2024. Syftet med förstärkningen är att utveckla organisationen att bättre möta upp behoven och de lagkrav som gäller inom hela området våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck samt utveckla en kompetensutvecklingsplan för medarbetarna. Det som bland annat kan noteras är ett ökat antal personer som har behov av skyddat boende på grund av våld i nära relationer.

Gemensam familjerättsenhet

Den nya kommungemensamma familjerättsenheten som startas upp under 2024 budgeterar ett nollresultat. Individ och familjeomsorg får en ökad kostnad motsvarande 0,2 procent av lönekostnaden av den nya chefstjänsten. Enheten finansieras av de fyra kommunerna gemensamt enligt en framtagen fördelningsnyckel som antagits av de fyra kommunerna samt en antagen uppstartskostnad.

Äldreomsorg

Äldreomsorgens intäkter består av avgifter från brukarna, momsbidrag vid köp av ej skattepliktig verksamhet samt intäkter för vidarefakturerade kostnader för boende enligt länsöverenskommelsen.

Kostnaderna består till 94,0 procent av köp av huvudverksamhet.

Nettokostnadsbudgeten för hela äldreomsorgen år 2024 beräknas öka med 13,7 miljoner kronor. Detta ger en nettokostnadsökning på 3,5 procent jämfört med budget 2023. I planen för år 2025 – 2026 beräknas nettobudgeten öka med 5,3 procent respektive 4,3 procent, vilket motsvarar 21,9 miljoner kronor respektive 18,7 miljoner kronor.

De största förändringarna beskrivs nedan:

Hemtjänstens nettokostnad beräknas minska år 2024 med 1,7 miljoner kronor jämfört med budget 2023. Detta beror på att volymen minskat under 2023. År 2024 antas volymen öka och därmed kostnaden. Detta då folkmängden över 65 beräknas öka enligt befolkningsprognosen.

Korttidsplatsernas nettokostnad beräknas öka år 2024 med 4,4 miljoner kronor, då efterfrågan på platser succesivt antas öka.

Kostnaden för vård-och omsorgsboenden beräknas öka år 2024 med 10,0 miljoner kronor. Detta är en ökning på grund av ökade volymer. Beräkningen är gjord efter befolkningsprognosen för socialnämnden 2024–2033.

Funktionshinderomsorg

Funktionshinderomsorgens intäkter består av momsbidrag vid köp av ej skattepliktig verksamhet samt vidarefakturerade kostnader för bostad med särskild service till andra kommuner.

Kostnaderna består till 89 procent av köp av huvudverksamhet.

Nettokostnadsbudgeten för hela funktionshinderomsorgen år 2024 beräknas öka med 12,6 miljoner kronor. Det är en ökning på 6,8 procent jämfört med budget 2023. I planen för år 2025 – 2026 beräknas nettobudgeten öka med 4,3 miljoner kronor respektive 3,2 miljoner kronor. Detta är en ökning på 2,2 procent respektive 1,6 procent.

De största förändringarna beskrivs nedan.

Nettokostnaden för verksamheten personlig assistans för barn ökar med 1,3 miljoner kronor, bostad med särskild service 0,4 miljoner kronor, samt korttidsvistelse och korttidstillsyn med 1,0 miljoner kronor jämfört med budget 2023.

Nettokostnaden för bostad med särskild service för vuxna antas öka med 3,2 miljoner kronor. Kostnaden för boendestöd ökar med 0,5 miljoner kronor. Personlig assistans, avlösar-/ledsagarservice samt assistansersättning ökar med 1,3 miljoner kronor. Daglig verksamhet ökar med 3,1 miljoner kronor. Insatserna inom lagen om valfrihetssystem (LOV) LSS, korttidstillsyn för skolungdom över 12 år, korttidsvistelse och daglig verksamhet förutspås ge något högre kostnad. Ökade kostnader inom daglig verksamhet kopplas samman med ökade volymer med anledning av ökande målgrupp med neuropsykiatriska diagnoser som ansöker om insatsen. Verksamheten kontaktpersoner ökar med 0,4 miljoner kronor. Funktionshinderomsorgen myndighet har jämfört med budget 2023 utökat personalstyrkan och kostnaden med 1,1 miljoner kronor.

Socialpsykiatri

Socialpsykiatrins intäkter består av avgifter från boenden, momsbidrag vid köp av ej skattepliktig verksamhet samt intäkter för vidarefakturerade kostnader för personligt ombud.

Kostnaderna består till 78,2 procent av köp av huvudverksamhet.

Nettokostnadsbudgeten för socialpsykiatri väntas öka med 1,9 miljoner kronor, vilket är en ökning på 11,2 procent jämfört med budget 2023.

Kostnadsökningen beror dels på ökade volymer inom särskilt boende och boendestöd dels ökade kostnader på grund av att priserna för avtalen räknas upp med omsorgsprisindex som ökar med 3,5 procent under 2023, vilket i sin tur påverkar budgeten för 2024. Persontransporter har ökat från 1 till 2 personer. Inom verksamheten sysselsättning är det inte flera personer, utan varje brukare har ökat antal timmar.

FoU

Budgeterar ett nollresultat

Egen regi

Budgeterar ett nollresultat

6.3 Volymer

Nettokostnad för volymer (mnkr)	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Administration och nämnd	0	0	0,2	0	0	0
Individ-och familjeomsorg	-23,7	-22,9	-29,2	-28,2	-28,6	-29,0
Äldreomsorg	-342,7	-364,7	-371,9	-384,8	-406,3	-424,3
Funktionshinderomsorg	-157,0	-174,3	-171,5	-181,0	-185,0	-188,0
Social psykiatri	-12,3	-13,1	-12,6	-13,7	-14,0	-14,2
Nettokostnader	-535,7	-575,0	-585,0	-607,7	-633,9	-655,5

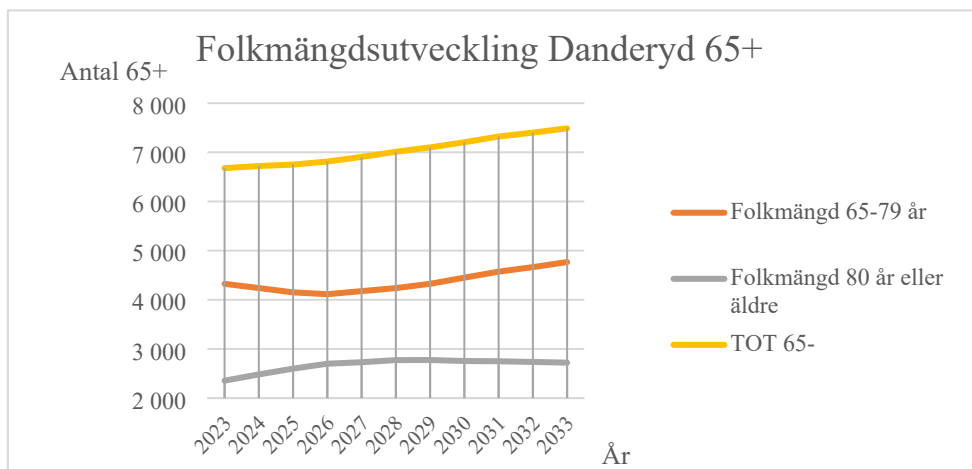
Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorgens kostnader minskar 2024 beroende på volymförändring med 1,0 miljoner kronor vilket är 3,4 procent. I planen för år 2025 ökar volymkostnaderna med 0,4 miljoner kronor 1,5 procent och 2026 med 0,4 miljoner kronor, 1,5 procent.

Skillnader mellan 2023 och 2024 beror främst på minskade volymer för familjehemsplaceringar och flyktingmottagande.

Äldreomsorg

Äldreomsorgens kostnader för volymförändringar i budget år 2024 ökar med 12,9 miljoner kronor vilket är 3,5 procent. I planen för år 2025 ökar volymkostnaderna med 21,5 miljoner kronor 5,6 procent och 2026 med 18,0 miljoner kronor, 4,5 procent. Den äldre befolkningen över 80 år förväntas öka inom de närmsta tio åren.

De största förändringarna beskrivs nedan.

Hemtjänstens kostnader beräknas minska år 2024 med 1,7 miljoner kronor. Efter en initial minskning förväntas volymer inom hemtjänst sedan öka igen fram till år 2026.

Platserna i vård- och omsorgsboenden beräknas öka år 2024 med en kostnad på 10,0 miljoner kronor. Behovet av platser på vård- och omsorgsboende beräknas öka från nuvarande på 331 och till 361 fram till år 2026 enligt beräkningsnyckel från Sveriges kommuner och regioner (SKR). Enligt behovsbeskrivningen i boendepånen förväntas sedan ett ökat behov av platser i vård- och omsorgsboende med cirka 10 platser per år för de efterföljande 7 åren fram till 2033.

Platserna för korttidsboende beräknas öka med 4,4 miljoner kronor. Platser på korttidsboende förväntas öka gradvis från 13 till 27 fram till år 2025–2026 då det nya korttidsboendet i Djursholm beräknas stå klart.

Funktionshinderomsorg

Funktionshinderomsorgens kostnader för volymförändringar i budget 2024 ökar med 9,5 miljoner kronor, 5,5 procent.

I planen för 2025 ökar volymkostnaderna inom funktionshinderomsorgen med 4,0 miljoner kronor, 2,2 procent och 2026 med 2,9 miljoner kronor, 1,6 procent.

De främsta volymförändringarna inom funktionsnedsättning är personlig assistans för barn som ökar med 1,3 miljoner kronor, bostad med särskild service 0,4 miljoner kronor samt korttidsvistelse och korttidstillsyn med 1,0 miljoner kronor.

Volymförändringen för bostad med särskild service för vuxna ökar med 2,2 miljoner kronor. Kostnaden för boendestöd ökar med 0,5 miljoner kronor. Personlig assistans, avlösar-/ledsagarservice samt assistansersättning ökar med 1,3 miljoner kronor. Daglig verksamhet ökar med 3,1 miljoner kronor. Insatserna daglig verksamhet, boendestöd och kontaktperson förutspås öka med anledning av att ansökningar från målgruppen med neuropsykiatriska diagnoser fortsätter att öka markant.

Socialpsykiatri

Socialpsykiatrins kostnader för volymförändringar i budget år 2024 ökar med 1,1 miljoner kronor vilket är 9,1 procent. I planen för år 2025 ökar volymkostnaderna med 0,3 miljoner kronor 1,7 procent och 2026 med 0,2 miljoner kronor, 1,7 procent.

Detta avser en högre kostnad i budget på grund av en volymökning samt fördyrade kostnader för OPI reglerade avtal för externa placeringar på särskilt boende och sysselsättning.

FoU

Budgeterar ett nollresultat

Egen regi

Budgeterar ett nollresultat

Volymner antal

Antal (stycken)	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Individ-och familjeomsorg						
Ensamkommande totalt antal	7	5	16	5,5	5,5	5,5
Familjehem företag	11,9	6	9	5	5	5
Egna familjehem		5	3	5	5	5
HVB familj (barn och ungdom)	2,4	2,0	2,5	2	2	2
Antal nyanlända	54	27	49	27	27	27
Äldreomsorg						
Hemtjänsttimmar	185 209	195 000	206 000	203 000	204 000	205 000
Äldreboende antal platser	333	334	334	338	348	361
Korttidsboende antal platser	16	18	18	22	25	27
Funktionshinderomsorg						
Boende med särskild service barn	4	4	4	4	4	4
Boende med särskild service vuxna	77	79	79	79	79	79
Daglig verksamhet	92	96	91	99	101	103
Social psykiatri						
Särskilt boende	16	17	16	17	17	17

Individ- och familjeomsorg

Volymminskning inom ensamkommande barn minskar redan under 2023 och för 2024 budgeters det bli 5,5 personer. Även en volymminskning inom familjehem, där vi också ser en förskjutning med en ökning på egna familjehem och en minskning på familjehem företag. Totalt sett blir det en minskning från 13 till 10 barn. Inom HVB (Hem för vård och boende) placeringarna väntas minska med 0,5 barn.

Budgeten nyanlända var för 2023 enligt kommunalet 49 personer, men som ändrades väldigt sent till 27 personer. Bedömning är att det blir 27 personer i kommunal för mottag av nyanlända 2024 och detta tal antas även gälla för plan 2025–2026.

Äldreomsorg

Hemtjänstens timmar antas öka jämfört med utfall 2023, men minskar i förhållande till budget 2023.

Antal platser på vård och omsorgsboende antas öka enligt socialnämndens boendeplan.

Korttidsboenden antas öka succesivt upp till 22 platser 2024, till 25 platser 2025 och 27 platser år 2026.

Funktionshinderomsorg

Antal barn med boende med särskild service antas ligga kvar på en volym på fyra barn.

Boende med särskild service vuxna förväntas ligga kvar på samma nivå under 2024–2026.

Daglig verksamhet har under 2023 ökat till 96, budgeten på 91 var för lågt därför ökas antalet personer öka till 99 under 2024 och sedan två platser per år under 2025 till 2026.

Socialpsykiatri

Volymökningen avser särskilt boende som ökar från 16 till 17 placeringar.

7 Investeringar

7.1 Årliga anslag

Årliga anslag (mnkr)	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Inventarier till korttidsboende	0	1.5	
Summa årliga anslag		1.5	

Detta avser inventarier till korttidsboende i Djursholm som beräknas stå färdigt 2025.

8 Risker

Konsekvenser av pris och löneökningar

De stora pris och löneökningarna under 2023 och 2024 kompenseras inte i denna budget. Kompensation om 1 procent utgår till nämnden för pris- och löneökningar under budget- och planperioden. För peng och check kompenseras verksamheterna med 3 procent för år 2024 och 2 procent för 2025 och 2026. De pris och löneökningar som är utöver det behöver täckas av andra effektiviseringar för att hålla budget i balans.

Många avtal inom LSS och övrig vård- och omsorgs boenden regleras med OPI (omsorgsprisindex). Här är risken att ökningen blir större än kommunfullmäktiges beslutade kompensation. En ytterligare ökning med 1 procent av OPI för dessa verksamheter ger en kostnad på 1,1 miljoner kronor för socialnämnden.

Den stora ökningen av hyreskostnader dels för 2023 på 10,9 procent och 2024 på 7,9 procent kommer att bli svåra att finansiera genom effektivisering och besparing. Under 2023 fick socialnämnden en tillfällig kompensation för egenregi och LOV-boenden som bedriver verksamhet i kommunens lokaler. Denna kompensation på 2,7 miljoner kronor är inte inräknad i ramen för budget 2024, men hyresökningen kvarstår. Denna tillfälliga kompensation skulle behöva kvarstå och ytterligare förstärkas till 2024.

Kommunals avtal på 7,4 procent under 2023 (4,1 procent) och 2024 (3,3 procent) innebär en tuff utmaning för utförare inom vård - och omsorg. Vissa utförare signalerar att de kommer att ha svårt att effektivisera mer i verksamheten och har uppvaktat kommunen angående högre ersättning. För egen regi är merkostnaden för löneökningarna 1,3 miljoner kronor 2023 (april-dec) och för 2024 blir merkostnaden 2,7 miljoner kronor på grund av kommunals nya avtal. Detta kommer inte att täckas av de 3 procent ökning av peng och check för vård- och omsorgsboendena. En höjning av peng och check med 1% skulle öka kostnaden för vård- och omsorgsboenden med 2,6 miljoner kronor och för hemtjänst med 1,0 miljon kronor.

LSS verksamheterna inom egen regi innefattas inte i ersättningen peng och checken, utan har uppräknats enligt direktiven i planeringsförutsättningarna med 1,5 procent för 2024. En ökad uppräkning med 1% för dessa verksamheter skulle öka kostnaden med 0,2 miljoner.

Kostnaderna för livsmedel och förbrukningsvaror har även dessa ökat under 2023 mer än kompensationen för prisökningar.

Konsekvenserna kan riskera att utförarna inte klarar sitt uppdrag med bibehållen kvalitet.

Volym

Ökade kostnader för volymer är alltid en risk i socialnämndens budget. På kort sikt kan även små volymförändringar få stor påverkan. Det gäller särskilt för insatser som är särskilt kostsamma, som till exempel boendeplatser inom vård- och omsorgsboende, bostad med särskild service inom LSS eller placeringar för barn och unga. Normalt kan mindre

volymförändringar hanteras inom budgetramen, men en risk för budgetåret 2024 är att kostnadsutvecklingen bidrar till ett ansträngt ekonomiskt läge.

På lång sikt är kommunens demografiska utveckling av betydelse för kostnadsutvecklingen. Kommunen behöver ha en beredskap för att tillgodose kommande behov. Andelen äldre över 80 år ökar, vilket innebär ett behov av nya platser på vård- och omsorgsboende. På tio år ökar behovet med 95 platser enligt beräkningar som gjorts utifrån befolkningsprognosen. Det innebär att det är viktigt att planerade nybyggnationer blir av och att detta medför ökade kostnader för kommunen med cirka 95 miljoner kronor på tio år.

Inom budget 2024 finns inarbetat vissa volymförändringar som hanteras inom ramen men socialnämnden vill ändå framhålla att det alltid kan ske förändringar som inte kan förutses. Detta gäller över flera områden som till exempel LSS, barn och unga samt ekonomiskt bistånd.

Det finns ett ökat antal ansökningar från personer som fått neuropsykiatriska diagnoser i kombinerat med autismspektrum i vuxen ålder. Det medför vissa volymökningar inom boendestöd och daglig verksamhet samt behov av anpassningar i organisationen.

Det är en risk för att antalet anmälningar, utredningar och placering av barn och ungdom fortsätter att vara högt eller öka under budgetåret 2024. Samtidigt finns en utveckling att komplexiteten i individärendena ökar och därmed även mer resurs och personalkrävande.

Det är en stor osäkerhetsfaktor att prognostisera antalet placeringar då de ofta är akuta situationer som föranleder dem samt att de ofta är kostnadsdrivande. En HVB placering på helår kan innebära en kostnad på 2,5 miljoner kronor.

En trend är att placeringar av de vårdkrävande barnen innebär mycket höga placeringskostnader på 12-14000kr/dygn

Det finns en risk för ökade kostnader i form av tillfälliga boenden för dem som inte lyckats lösa sin boendesituation efter tiden i lägenheterna med korttidskontrakt. Tidig information kring hur den svenska bostadsmarknaden fungerar och hjälp med bostadssök och hjälp in i arbetsmarknaden är viktig för att inte få ökade kostnader i form av tillfälliga boenden.

Nyanlända och flyktingar

En risk är att ersättning från Migrationsverket inte motsvarar kommunens kostnader gällande mottagande av nyanlända och flyktingar.

Mottagandeantalet av nyanlända är inte fastställt för 2024. Budget 2024 är beräknat på samma antal som år 2023.

En minskning av kommunalets mottag av nyanlända innebär att verksamhetens personalantal ses över och behöver anpassas. Det finns en risk att en neddragning av personal inte kan göras i den takt mottagande talen minskar.

När de ensamkommande barnen blir svenska medborgare upphör ersättningarna till kommunen trots att kommunen har kvar ansvaret för barnets vård och omsorg till juni det år barnet fyller 20 år, vilket medför ökade kostnader för kommunen.

Ökade krav på kommunernas socialtjänst

Ökade krav på kommunerna gällande förebyggande insatser och utveckling av insatser riktade till barn och unga medför behov av anpassningar i organisationen och kompetensutveckling. Nya bestämmelser gällande bland annat informationsöverföring mellan polis och socialtjänst, barn i skyddat boende, att kommunerna ska erbjuda avhoppverksamhet medför ökat fokus på både förebyggande och stödjande arbete samt tätare samverkan inom kommunala verksamheter och med polisen. Detta tillsammans är ett led i att motverka gängkriminalitet och rekrytering till dessa områden. Socialtjänsten har en viktig roll och i Danderyd har arbetet påbörjats, men behöver fortsätta att utvecklas. Det är också ett ökat fokus att utveckla arbetsmodeller för att motverka välfärdsbrott.

En ny socialtjänstlag aviseras till 2025 och det innebär allmänt att det är mer fokus på öppna och förebyggande insatser. Detta tillsammans med Regionens omställning till God och nära vård är ett omställningsarbete behöver göras för att möta behov mer samlat och i ett tidigare skede.

9 Omvärldsanalys

Socialnämnden har i sin omvärldsanalys valt ett antal ekonomiska nyckeltal som bedöms vara väsentliga för att ha nämndens ekonomi i balans.

Nyckeltalen är hämtade från KOLADA (Kommunernas och regionernas databas). Statistiken släpar och den senaste informationen är från 2021 och 2022. Jämförelser kan vara svåra att göra då redovisning och rapportering kan skilja mellan kommunerna. Jämförelsen görs mellan följande kommuner: Lomma, Vellinge, Österåker, Lidingö, Solna, Täby, Nacka, Stockholm, Sollentuna, Vallentuna, Tyresö och Sundbyberg.

Individ och familjeomsorg

*Kostnad barn- och ungdomsvård, kr/invånare ligger på 1.437 kr/invånare, och har en relativt låg kostnad jämfört med de andra kommunerna

*Kostnad ekonomiskt bistånd, ligger på 567 kr/invånare, vilket är en ökning jämfört med tidigare år, men samtidigt en låg kostnad jämfört med de andra kommunerna.

- Flera hushåll än tidigare som inte blir självförsörjande när etableringsersättningen kommer igång utan behöver kompletterande försörjningsstöd vilket till stor del beror på att ersättningar inte höjs i takt med kostnader.
- Ett ökat inflöde av personer som levt på små ekonomiska marginaler men på grund av ökade kostnader i samhället inte längre klarar sig ekonomiskt
- Längre placeringar på tillfälliga boenden vilket beror på svårigheter att hitta hållbara boendelösningar på grund av bristen av bostäder

Äldreomsorgen

*Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/invånare 80+ ligger på 47.832 kr/invånare och det är en låg kostnad jämfört med de andra kommunerna. Spannet ligger mellan 42.903 – 101.196 kr/invånare. Täby och Vallentuna kommun ligger något lägre i kostnad. Ser man på förändringen från år 2016 har Danderyd en fallande kostnadsutveckling per invånare.

*Kostnad äldreomsorg, kr/invånare 80+ (inklusive hemtjänst) ligger på 222.028 kr/invånare. Spannet i de utvalda kommunerna ligger mellan 166.367 - 319.511 kr/inv. Danderyd har jämfört med de andra kommunerna en högre andel äldre befolkning.

Funktionshinderomsorg

*Kostnad insatser för personer med funktionsnedsättning, kr/invånare ligger på 6.985 kr/invånare. Spannet i de utvalda kommunerna ligger mellan 4.083 - 7.739 kr/invånare. Ser man på förändringen från år 2016 har Danderyd haft en stigande kostnadsutveckling per invånare. Detta beror på att vi har en större mängd individavtal, samt att antalet personer med behov av insatser enligt LSS har ökat, då en stor del av ökningen gäller personer med neuropsykiatriska diagnoser har ökat. Socialnämnden har under 2023 startat en daglig verksamhet i egen regi.

Nettokostnadsavvikelser (endast data fram till och med 2022)

Nettokostnadsavvikelsen bygger på en jämförelse mellan en referenskostnad som indikerar vad respektive verksamhet borde ha för nettokostnad, enligt kostnadsutjämningsystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet.

***Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg** ligger under referenskostnaden på ett värde på -12,0 procent.

***Nettokostnadsavvikelse LSS** ligger över referenskostnaden på ett värde på 9,2 procent.

Ökad diagnosticering inom autismspektrum och neuropsykiatriska diagnoser medför ökade behov av funktionshinderomsorg. Danderyds kommun har infört LOV 2023 inom flera LSS-insatserna i syfte att öka valmöjligheten samt få en mer enhetlig avtals struktur.

***Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg** ligger under referenskostnaden på ett värde på -9,3 procent och har en nedåtgående trend sedan 2017.